

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADSKA březen 2012

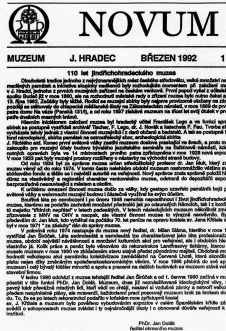
K jubileu zpravodaje NOVUM

První číslo zpravodaje jindřichohradeckého muzea NOVUM spatřilo světlo světa již před dvaceti lety. Vznik zpravodaje reagoval na podněty veřejnosti, která žádala podrobnější informace o muzeu, zejména o výsledcích jeho odborné a dokumentační činnosti, o jeho sbírkách a pořádaných výstavách, přednáškách, koncertech i dalších kulturních akcích.

Psal se březen roku 1992, když byli na čtyřech stranách nově vzniklého zpravodaje poprvé osloveni příznivci muzea, laičtí i odborní badatelé, vlastivědní a kulturní pracovníci, studenti a zejména členové spolku Přátelé starého Jindřichova Hradce, kteří se stali jeho prvními pravidelnými čtenáři.

Název zpravodaje, který muzeum vydávalo zpočátku nepravidelně pětkrát až šestkrát ročně, nebyl vybrán náhodně a dodnes se jeho redaktoři i autoři přispěvků snaží, aby NOVUM svému jménu dostalo. Jeho první ročník vycházel v roce, kdy jindřichohradecké muzeum slavilo 110. výročí svého založení. V té době neměl nikdo znás tušení, zda zpravodaj splní očekávání a bude veřejnosti přijat, ani že na svých stránkách připomene 120. a letos a dalších kulatých výročí založení muzea. Nápad s vydáváním zpravodaje se však osvědčil a již v roce 1995 ho začalo muzeum vydávat pravidelně každý měsíc. Kromě toho, že vycházel nadále separátně pro interní potřeby muzea a spolku Přátelé starého Jindřichova Hradce, se tehdy stal přílohou jindřichohradeckého měsíčníku Zlatá růže a o rok později přílohou Jindřichohradeckého zpravodaje. Jeho pravidelnou přílohu tvořil do roku 2010 a v letošním roce, symbolicky právě březnovým číslem, se mezi jeho stránky opět rád vrací.

Za dvacet let existence muzejního zpravodaje NOVUM v něm bylo publikováno více než 600 příspěvků, převážně od odborných pracovníků muzea. Čtenáři zde nacházeli aktuální informace o výstavách, koncertech, konferencích i dalších akcích pořádaných muzeem, spolkem Přátelé starého Jindřichova Hradce, Klubem historie letectví, Klubem Emy Destiniové i jihočeskou nebo českou Československého sdružení přátel betlémů. Pravidelně zde byly otiskovány zprávy ředitele o činnosti muzea za uplynulý rok i o rozsáhlých stavebních úpravách, provázejících muzeum v uplynulých dvou desetiletích. Zpravodaj se věnoval aktuálním archeologickým výzkumům v regionu,

významným výročím, informoval o činnosti muzejní knihovny a přinášel další zajímavé informace z oblasti regionální historie a vlastivědy.

Své pravidelné místo si na třetí straně získaly tzv. seriály. Hned v prvním ročníku to byl pohled do muzejní knihovny, který v pěti pokračováních přinesl upozornění na nejzajímavější kramářské tisky, zasloužená pozornost byla věnována gotickým plastikám z Jindřichohradecka a dalším cenným sbírkovým fondům a nejzajímavějším sbírkovým předmětům muzea. S ohlasmem čtenářů se setkaly seriály Vzpomínky vytesané do kamene o pamětních deskách a náhobcích v našem městě a Lehkým perem ze starých regálů připomínající úsměvné historky z historie regionu. Podobně byl laiden i senál, který vybíral každý měsíc zajímavé zprávy ze známého jindřichohradeckého týdeníku Ohlas od Nežárky. Značnou informační hodnotu měl i seriál Výtvarní umělci Jindřichohradecka s abecedně řazenými medailonky jednotlivých osobností. S velkým zájmem se setkávaly seriály o archeologických výzkumech i o terénních etnografických výzkumech na Jindřichohradecku, důkladně se věnoval také roku Tomáše Krázy, 120. výročí založení muzea či novým expozicím. Svě 130. jubileum připomíná muzeum aktuálním seriálem o nejzajímavějších exponátech v nově vybudovaných expozicích.

Štěpánka Běhalová, František Fürbach

Výstavy o Marii Martínkové

Šťastná to žena, mohlo by se snad poznamenat na okraj životních osudů Marie Martínkové. Neboť dávali se nekdá onoho smutného únorového dne před čtyřiceti lety, jak páni Lobkovicové doprovázejí tuto skromnou ženu na její poslední cestě, nemohl si nevzpomenout na slova slavné české spisovatelky, jímž končí svou nejproslulejší knihu. Stejně jako se Božena Němcová ve svém jedinečném vyprávění vrátila do doby svého mládí, aby ještě jednou, tentokrát v poněkud zidealizované podobě, prožila snad nejšťastnější chvíle svého života, vracela se i Martínková ve svých vzpomínkách do svých šťastných dob, aby ještě jednou, tentokrát z té lepší stránky, prožila chvíle po boku své slavné přítelkyně, fenomenální pěvkyně Emy Destiniové.

Kdo z obdivovatelů operního umění by nezahl vyprávění Marie Martínkové Srážská Černá paní, jehož doplněné vydání vyšlo pod titulem Život Emy Destiniové. Málokdo z autorů memoárové literatury toho však na sebe ve svých vzpomínkách prozradil tak málo. Byla to nevědění skromnost, která věděla Marii Martínkové programově a důsledně spočívat ve stínu ženy, jejíž jméno zná celý kulturní svět. Sama to ostatně vyjádřila nejlépe ve své básni Ema Destiniová a její stín: „Já při ní hleděla vždy dolů, / když její zrak se vznášel výš - / neb chtěla jsem jí cesty upravit / a zmítnit jejích kamenitou tíž.“

Letošní 40. výročí úmrtí a loňské 125. výročí narození autorky těchto veršů a společně Emy Destiniové připomene výstavka Marie Martínkové, jež bude od dubna přístupná v Síní Emy Destiniové v jindřichohradeckém muzeu a rozsáhlejší výstava připravuje muzeum do prostor Městského úřadu ve Stráži nad Nežárkou, kde jubileantka prožila několik let po boku slavné pěvkyně. Obě výstavy připomenou nejen vzhled obou výjimečných žen, ale poukáž i na méně známé životní osudy Marie Martínkové, včetně její novinářské a literární práce.

František Fürbach

Zajímavosti z nových expozic

V letošním roce připravili odborní pracovníci Muzea Jindřichohradecka pro čtenáře zpravodaje NOVUM seriál o nejzajímavějších exponátech, které budou od dubna 2012 vystaveny v muzeu. V nové expozici *Bitva nad Jindřichohradeckem* to je:

Focke Wulf Fw 190

V expozici jsou představeny desítky dobových fotografií, plastická mapa regionu s označením míst dopadů jednotlivých letounů, dále uniformy a součásti výstroje aviatiků a artefakty ze sestřelených amerických i německých strojů, které přiblíží návštěvníkovi válečnou vřavu z 24. srpna 1944. Nejzajímavějším, největším a v posledních měsících nejvíce diskutovaným je exponát složený z více než sta kusů převážně kovových fragmentů, které pocházejí z německého stíhacího letounu Fw 190 s trupovým označením „Žlutá 7“. Byl objeven při archeologickém průzkumu a vyzvednut během výzkumu nedaleko Otína v květnu 2011. Při návštěvě expozice se však sami přesvědčíte, že nelze vybrat jen jeden nejzajímavější zlomek z celého souboru, který tvoří výstavní blok.

Nejnovější odborné analýzy nás vedou k hypotéze, že vykopaný Fw 190 nebyl verzí A-8, ale verzí starší, o něco lehčí, méně pancéřovanou, se slabším zbraňovým systémem. Takový stroj mohl dokonale ovládat a užívat pouze zkušený stíhač, jakým byl jeho pilot Fw. Herbert Engst od 6. letky II. (Sturm)/JG 300 „Wilde Saar“, který přežil svůj sestřel u Otína. V expozici je k vidění např. torzo dvouhvězdicového čtrnácti-

Fragmenty z kulometu MG-131/13, munice ráže 13 x 20 mm, torzo letecké mapy včetně modelu Fw 190 stroje Fw. Huberta Engsta v expozici.

tlahavého motoru BMW 801 D-2 s jedním po nárazu poškozeným olámaným listem, mírně ohnutý kanón MG-15/20 mm a dva fragmenty kulometu MG 131/13, včetně odborně delabované munice. K největším vystaveným artefaktům patří podvozková noha o délce 220 cm a torza pneumatiky s duší značky Continental (rozměry: 700 x 175; 8-8013; C=1, S 10; PF 1). Zajímavé jsou rovněž kusy z pogumované palivové nádrže, rekonstruovaná pilotní sedačka složená z několika kusů, malý zlomek řídicí páky „knipulu“ tří tlakové kyslíkové lahve datované 9. 12. 1943, 17. 12. 1943 a 17. 1. 1944. K menším, přesto rovněž zajímavým exponátům patří několik přístrojů z pilotní kabiny jako např. hodiny, dále menší i větší fragmenty z navigační letecké mapy a výrobní štítky z letounu. Samostatným blokem expozice je zadní část trupu s ostruhovým kolečkem, která obsahuje mimo jiné desítky drátů původní elektroinstalace z Fw 190 a plátěné potahy křídleček.

Dle názoru profesionálního pyrotechnika Karla Ludvíka byl Fw. H. Engst starý zájic, jehož úkolem bylo chránit ostatní Fw 190A-8/R3 Sturmbock své perutě. Na letadle měl namontován podtrupový závěsník pro přídavnou nádrž, je tedy možné, že demontáž největších dvacítek měla kompenzovat nárůst hmotnosti. Tím se dostáváme k vysvětlení, proč vystavené fragmenty z Fw 190 reprezentují stroj verze ne zcela přesně určené. Základem stíhačky byl nejspíš trup a části z verze A-4, modifikované postupem času až na modernější verzi A-8. Tyto drobné detaily však dokáží rozeznat jen nejzkušenější odborníci svého oboru.

Vladislav Burian

Z p r á v y :

Muzeum Jindřichohradecka - expozice v jezuitském semináři jsou pro veřejnost až do 31. března 2012 uzavřeny. **Městská vyhlídková věž** je pro veřejnost uzavřena. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou pro veřejnost uzavřeny. **Kostel sv. Jana Křtitele** je pro veřejnost uzavřen. V průběhu zimního období je provoz konferenčního sálu nepřerušován.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytují služby pro veřejnost celoročně v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce a muzeum zvou srdečně všechny členy i další zájemce v **pondělí 12. března od 19.00 hodin** do konferenčního sálu muzea ve Štítného ulici na **přednášku RNDr. Petra Musila, CSc.** z Přírodovědecké fakulty UK Praha a Fakulty životního prostředí ČZU Praha nazvanou „**PTÁCI JINDŘICHOHRADeckÝCH RBVNÍKŮ DRÍVE A NYNĚ (ODKUD A KAM VODNÍ PTÁCI LĚTAJÍ, KDE ZIMUJÍ A KDE HNĚDÍ)**“. Tato přednáška je pořádána ve spolupráci s občanským sdružením Hamerský potok.

Upozňujeme všechny zájemce o nové číslo Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třebońska, že je možno si je zakoupit v pracovních muzeu ve Štítného ulici, na informačním středisku v Panské ulici, v galerii Inspirace na náměstí Míru a od dubna i na pokladně jezuitského semináře na Balbínově náměstí. Umožňujeme také si sborník objednat na dobřku. V jeho obsahu naleznete příspěvky týkající se Landštejna, příspěvky o hradeckých a slavonských češích, dále články ke 140. výročí založení jindřichohradeckého periodika Oslavy od Nežádky, Dr. Fűrbač psal o návštěvě prezidenta E. Beneše v Jindřichově Hradci, nebyl opomenut ani nejvýznamnější loňský archeologický výzkum sestřelené německé stíhačky u Otína, dačického okresu se týká článek o potlačení religiozity v 50. letech a dr. Svoboda zařadil tentokrát článek Akce Jaroš o odeslání anonymních dopisů z našeho okresu v roce 1968.

Srdečně zveme od 1. dubna všechny zájemce na prohlídku nověpřipravených expozic do jezuitského semináře. Výstavní prostor byl rozšířen i do přízemí budovy, kde náležely své místo expozice Gotického sochařství, Malovaných ostrostřeleckých terčů, Landfrasyovy tiskárny a Letecké bitvy nad Jindřichohradeckem. V patře vznikly nové expozice Jihočeská LADA, Holub ludens, Město pánů z Hradce a Jihočeské betlémy.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XXI. 3/2012

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal Registrační značka MK ČR I 1673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.njh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), E-mail: muzeum@njh.cz